

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเอง
จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่

The Relationship between Health Literacy and Coronavirus Disease 2019
Prevention Behaviors among Nursing Students,
Borommarajonani College of Nursing Chiang Mai

ปริศนา ยิ่งราษฎร์สุข¹, ภัทรานิษฐ์ จอแง^{1*}, สายฝน สฤชดิกุล¹

Prissana Yingratsook¹, Patthanit Jongkae^{1*}, Saifon Saritdikul¹

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข¹

Borommarajonani College of Nursing Chiang Mai, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Ministry of Public Health¹

(Received: August 16, 2023; Revised: February 9, 2024; Accepted: July 2, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Study) นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2) เปรียบเทียบระดับความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ คัดเลือกแบบเจาะจง ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 613 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติ Kruskal-Wallis test สถิติ Wilcoxon Signed-Rank test และสถิติสหสัมพันธ์ Spearman Rank Correlation

ผลการวิจัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี (Mean= 77.45, S.D. = 15.42) เมื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านสุขภาพจำแนกตามชั้นปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านสุขภาพ แตกต่างกับชั้นปีที่ 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$, $p\text{-value} < 0.001$ ตามลำดับ) คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (Mean= 89.89, S.D. = 13.17) เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำแนกตามชั้นปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกับชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.01$) นอกจากนี้ความรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($r = 0.54$, $p\text{-value} < 0.001$) ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล โดยเน้นด้านความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

คำสำคัญ: ความรู้ด้านสุขภาพ, พฤติกรรมการป้องกันตนเอง, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, นักศึกษาพยาบาล

*ผู้ให้การติดต่อ ภัทรานิษฐ์ จอแง e-mail patthanit@bcnc.ac.th

Abstract

This cross-sectional study aimed to 1) study the level of health literacy and self-protection behaviors against the coronavirus disease 2019 (COVID-19), 2) compare the levels of health literacy and self-protection behaviors against COVID-19, and 3) study the relationship between health literacy and self-protection behaviors against COVID-19. Participants consisted of 613 students in Boromarajonani College of Nursing, Chiang Mai from the first to the fourth year, specifically selected in the academic year 2020. The research tools included a health literacy assessment and a self-protection behavior assessment against COVID-19. The data were analyzed using descriptive statistics, Kruskal-Wallis test, Wilcoxon Signed-Rank test, and Spearman rank correlation.

The results of the study showed that the overall mean score of health literacy was at a good level (Mean= 77.45, S.D. = 15.42). When comparing health literacy levels by year, first-year students had significantly different health literacy levels compared to third and fourth-year students ($p\text{-value} < 0.05$, $p\text{-value} < 0.001$, respectively). The overall mean score of self-protection behaviors against COVID-19 was at a very good level (Mean= 89.89, S.D. = 13.17). When comparing self-protection behaviors against COVID-19 by year, fourth-year students had significantly different self-protection behaviors against COVID-19 compared to first, second, and third-year students ($p\text{-value} < 0.01$). Health literacy was positively correlated with self-protection behaviors against COVID-19 ($r = 0.54$, $p\text{-value} < 0.001$). The results of this study could be used to promote health literacy among nursing students, focusing on first-year students' knowledge and understanding to encourage self-protection behaviors against COVID-19.

Keywords: Health Literacy, Prevention Behaviors, Coronavirus Disease 2019, Nursing Students

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถือเป็นโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ (Emerging Infectious Diseases) และเป็นสถานการณ์ที่รุนแรงของโลก ซึ่งมีการตรวจพบผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ทั้งนี้ได้พบการแพร่กระจายของโรคเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2562 ที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งคาดการณ์ว่าแหล่งแพร่กระจายของเชื้อโรคมาจากสัตว์ป่า จากนั้นเชื้อไวรัสดังกล่าวได้แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วไปในหลายพื้นที่ของสาธารณรัฐประชาชนจีนและอีกหลายประเทศทั่วโลก โดยวันที่ 11 มีนาคม 2563 องค์การอนามัยโลกได้ประกาศว่าโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการระบาดใหญ่ (Pandemic) มีจำนวนผู้ป่วย และผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว อาการที่เกิดขึ้นขึ้นอยู่กับไวรัสแต่ละสายพันธุ์ และอาการที่พบบ่อย คือ

อาการทางระบบหายใจ มีไข้ ไอ หายใจถี่ และหายใจลำบาก ในรายที่รุนแรงอาจทำให้เกิดโรคปอดบวม โรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง ไตวาย และรุนแรงมากถึงขั้นเสียชีวิต (กรมควบคุมโรค, 2563; Cascella, Rajnik, Aleem, Dulebohn, & Di Napoli, 2023) การแพร่กระจายเชื้อ สามารถแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้โดยติดต่อผ่านทางละอองฝอยซึ่งมีเชื้ออยู่จากการไอหรือจามรดกันแล้วหายใจ รวมถึงการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ โดยที่มือนั้นไปสัมผัสกับน้ำมูก น้ำลายหรือสัมผัสสิ่งของที่ปนเปื้อนเชื้อเอาเชื้อเข้าสู่ปอด หากประชาชนไม่ตระหนักต่อการป้องกันตนเอง และรู้ไม่เท่าทันโรค การแพร่ระบาดจะนำไปสู่การขยายในวงกว้างส่งผลให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงมากขึ้น (Dong & Bouey, 2020) ดังนั้นประชาชนควรให้ความสำคัญในการดูแลตนเอง เพื่อให้เกิดความปลอดภัย จากการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว โดยต้องมีความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพที่ดี (Hange et al., 2022; Tao et al., 2023)

ความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) คือ ระดับความสามารถและทักษะของแต่ละบุคคลในการรับรู้ วิเคราะห์ข้อมูล และการปรับใช้ข้อมูลสุขภาพที่ถูกต้องให้เหมาะสมกับตนเอง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนให้อยู่ในภาวะสุขภาพที่ดี (ชินตา เตชะวิจิตรจาร, 2561) ตามแนวคิดของนัทบีม (Nutbeam, 2008) ความรอบรู้ด้านสุขภาพ เป็นทักษะทางปัญญาและสังคม ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ และเกิดความสามารถของแต่ละบุคคลให้เข้าถึง เข้าใจและใช้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมและรักษาสุขภาพที่ดีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตน เพื่อเกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ดีและเหมาะสม ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ 3) ทักษะการสื่อสาร 4) ทักษะการตัดสินใจ 5) ทักษะการจัดการตนเอง และ 6) การรู้เท่าทันสื่อ ผู้ที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพระดับต่ำ มักขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลหรือบริการทางสุขภาพ ขาดความรู้ในการปฏิบัติตนเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ หรือขาดการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย จึงทำให้มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพ หรือมีภาวะเจ็บป่วยได้โดยง่าย ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลมีความรอบรู้ด้านสุขภาพอย่างเพียงพอ ก็จะสามารถเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ ทำความเข้าใจข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินคุณค่าข้อมูลสุขภาพที่ได้รับหรือเข้าถึงได้จนสามารถตัดสินใจนำข้อมูลทางสุขภาพที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพตนเอง ให้มีสุขภาพดีตามมาได้ (จิระภา ขำพิสุทธิ์, 2561) ดังนั้น การเสริมสร้างให้บุคคลมีความรอบรู้ด้านสุขภาพจะส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ ในการปฏิบัติตัวและการจัดการทางสุขภาพให้มีสุขภาพที่ดี (กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

การดูแลประชาชนให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพที่ดีนั้น เป็นบทบาทที่สำคัญของบุคลากรด้านสุขภาพ ซึ่งนักศึกษาพยาบาลถือว่าเป็นบุคลากรด้านสุขภาพที่สำคัญในอนาคต นักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องมีองค์ความรู้การบริการทั้งด้านส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษา และฟื้นฟูสุขภาพแก่ผู้รับบริการ หากนักศึกษาพยาบาลมีความรอบรู้ด้านสุขภาพที่ดี จะทำให้สามารถนำเสนอข้อมูลและสื่อสารให้ผู้รับบริการเกิดความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามข้อมูลที่ได้รับได้ดี นอกจากนี้การศึกษาวิชาชีพพยาบาลตามหลักสูตร มีการเรียนในภาคปฏิบัติ โดยนักศึกษาจำเป็นต้องฝึกปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในหอผู้ป่วยหรือชุมชน ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หากนักศึกษาพยาบาลมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ จะทำให้สามารถ

ตัดสินใจนำข้อมูลทางสุขภาพที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพตนเอง ให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี สามารถป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ และสามารถดูแลผู้รับบริการให้ได้รับข้อมูลสุขภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการวางแผนส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีความรอบรู้ด้านสุขภาพและมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

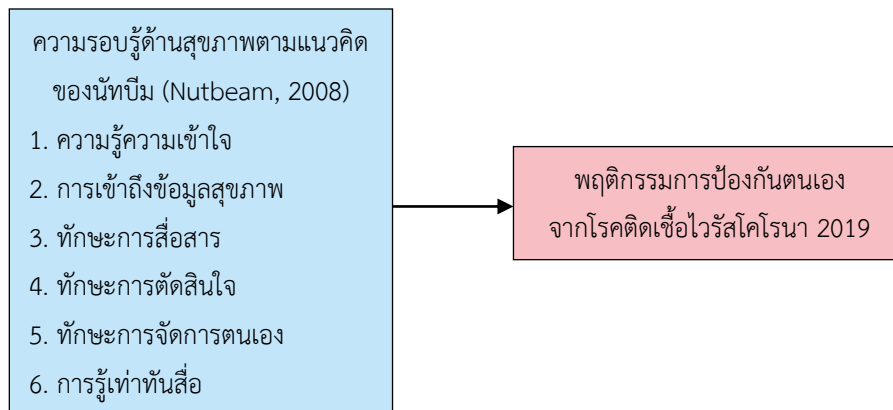
1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ จำแนกตามชั้นปี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่

สมมติฐานการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปี มีระดับความรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดี
2. กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี มีระดับความรู้ด้านสุขภาพแตกต่างกัน
3. กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน
4. ความรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดความรู้ด้านสุขภาพของนัทบีม (Nutbeam, 2008) ประกอบด้วย 1) ความรู้ ความเข้าใจ 2) การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ 3) ทักษะการสื่อสาร 4) ทักษะการตัดสินใจ 5) ทักษะการจัดการตนเอง 6) การรู้เท่าทันสื่อ หากบุคคลมีความรอบรู้ด้านสุขภาพอย่างเพียงพอ จะทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ มีความเข้าใจข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินคุณค่าข้อมูลสุขภาพที่ได้รับหรือเข้าถึงได้ และจะสามารถตัดสินใจนำข้อมูลทางสุขภาพที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพตนเองให้มีสุขภาพดีตามมาได้ ดังนั้นการเสริมสร้างให้บุคคลมีความรอบรู้ด้านสุขภาพที่ดี จะส่งผลให้บุคคลสามารถปฏิบัติตัวและจัดการพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ ดังแสดงกรอบแนวคิดในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Study) ดำเนินการศึกษาระหว่างเดือนมิถุนายน 2563 ถึง เดือนมีนาคม 2564 ณ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 613 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

เกณฑ์การคัดเข้า คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2563

เกณฑ์การคัดออก คือ นักศึกษาที่ไม่ยินยอมเข้าร่วมวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว
2. แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเองตามแนวคิดของนัทบีม (Nutbeam, 2008) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วยข้อคำถามความรอบรู้ด้านสุขภาพ 6 ด้าน รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ มีคะแนนระหว่าง 0-30 คะแนน แบ่งเป็นด้านความรู้ความเข้าใจ จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้เลือกตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว คะแนนเต็ม 10 คะแนน ถ้าตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน และถ้าตอบไม่ถูกต้องได้ 0 คะแนน ส่วนด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ จำนวน 3 ข้อ ด้านทักษะการสื่อสาร จำนวน 4 ข้อ ด้านทักษะการตัดสินใจจำนวน 3 ข้อ ด้านทักษะการจัดการตนเองจำนวน 7 ข้อ และด้านการรู้เท่าทันสื่อจำนวน 3 ข้อ เป็นแบบประเมินลักษณะตรวจสอบรายการ (Checklist) ถ้ากลุ่มตัวอย่างปฏิบัติกิจกรรมนั้นได้ 1 คะแนน

ถ้าไม่ปฏิบัติกิจกรรมนั้น ได้ 0 คะแนน การคิดคะแนน ผู้วิจัยจัดกลุ่มคะแนนโดยวิธีอิงเกณฑ์ โดยคิดคะแนนที่ได้เปรียบเทียบกับร้อยละ แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ คะแนนร้อยละ 80.00 ขึ้นไป หมายถึง มีความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับดีมาก, คะแนนระหว่างร้อยละ 70.00-79.99 หมายถึง มีความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับดี, คะแนนระหว่างร้อยละ 60.00-69.99 หมายถึง มีความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับพอใช้ และคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 หมายถึง มีความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับน้อย

3. แบบประเมินพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรม จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของการประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 อันดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ 3 คะแนน ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้ 2 คะแนน และไม่เคยปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน และมีเกณฑ์การคิดคะแนน เป็น 4 ระดับ ได้แก่ คะแนนระหว่าง ร้อยละ 80.00-100 หมายถึง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดีมาก, คะแนนระหว่าง ร้อยละ 70.00-79.99 หมายถึง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดี, คะแนนระหว่าง ร้อยละ 60-69.99 หมายถึง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับพอใช้ และ คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 หมายถึง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและแบบประเมินพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่ 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวคิดความรอบรู้ด้านสุขภาพ 1 ท่าน และพยาบาลผู้มีประสบการณ์เชี่ยวชาญด้านงานป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อ 1 ท่าน แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index (CVI)) ได้เท่ากับ 0.95 และ 0.90 ตามลำดับ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นนำแบบประเมินทั้งสองไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยวิธีคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 เท่ากับ 0.89 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบเชียงใหม่ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง สร้างสัมพันธภาพโดยแนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างให้แก่กลุ่มตัวอย่างทราบ และขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย

2. เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยอธิบายแบบสอบถาม เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามข้อสงสัย หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-Reported Questionnaire) โดยใช้เวลา 30 นาที

3. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ
2. คะแนนความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบคะแนนความรอบรู้ด้านสุขภาพและคะแนนพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำแนกตามชั้นปี ด้วยสถิติการทดสอบของครัสคาล-วัลลิส (Kruskal-Wallis test) และทดสอบรายคู่ด้วยสถิติวิลคอกสัน (Wilcoxon Signed-Rank test) ภายหลังทดสอบการกระจายของข้อมูล (Kolmogorov-Smirnov test) พบว่า การแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ
4. หาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วยสถิติสหสัมพันธ์เชิงอันดับ (Spearman rank correlation) ภายหลังทดสอบการกระจายของข้อมูล (Kolmogorov-Smirnov test) พบว่า เป็นการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ เลขที่ BCNCT 13/2563 ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนของการวิจัย คือ พบกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย โดยอธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมในการทำวิจัยเองโดยไม่มีข้อบังคับใด ๆ และสามารถยุติการร่วมวิจัยในช่วงใดก็ได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลกับผู้วิจัย การตอบรับหรือการปฏิเสธเข้าร่วมวิจัย ไม่มีผลต่อการศึกษา และคำตอบหรือข้อมูลทุกอย่างที่ได้จากการวิจัยผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวม ซึ่งไม่มีการระบุชื่อของผู้ร่วมการวิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นยินยอมในการเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 94.62 มีอายุอยู่ในช่วง 20-22 ปี ร้อยละ 82.54 มีรายได้ 3,000-5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 45.2

2. ระดับความรอบรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรอบรู้สุขภาพโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง 4 ชั้นปีอยู่ในระดับดี (Mean = 77.45, S.D. = 15.42) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตัวเอง และการรู้เท่าทันสื่อมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 83.20, S.D. = 25.89; Mean = 82.68, S.D. = 21.89; Mean = 82.66, S.D. = 21.87 และ Mean = 86.68, S.D. = 28.17 ตามลำดับ) ด้านทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี (Mean = 73.25, S.D. = 30.75) และด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับพอใช้ (Mean = 67.03, S.D. = 17.98) ส่วนพฤติกรรมการป้องกันตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 89.89, S.D. = 13.17) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของความรอบรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมและรายชั้นปี (n=613)

ตัวแปร	ชั้นปี								รวม		
	1		2		3		4		ชั้นปีที่ 1-4		
	(n=161)		(n=152)		(n=145)		(n=155)				
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	ระดับ
ความรอบรู้สุขภาพโดยรวม	70.95	15.81	74.42	13.65	74.28	15.00	90.15	8.20	77.45	15.42	ดี
ด้านความรู้ความเข้าใจ	62.30	16.25	67.11	17.78	67.58	14.02	71.42	21.76	67.03	17.98	พอใช้
ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ	75.98	28.92	80.04	26.92	77.70	26.66	98.92	8.85	83.20	25.89	ดีมาก
ด้านทักษะการสื่อสาร	68.17	28.78	64.31	31.07	63.62	34.36	96.29	10.96	73.25	30.75	ดี
ด้านทักษะการตัดสินใจ	73.40	24.93	79.55	20.59	79.83	22.21	98.07	5.95	82.68	21.89	ดีมาก
ด้านทักษะการจัดการตนเอง	73.52	24.97	79.31	20.56	79.87	22.14	98.06	5.95	82.66	21.87	ดีมาก
ด้านการรู้เท่าทันสื่อ	83.44	30.54	81.58	30.88	83.22	31.34	98.28	10.60	86.68	28.17	ดีมาก
พฤติกรรมการป้องกันตนเองโดยรวม	89.23	12.01	89.86	11.45	89.81	13.18	90.69	15.72	89.89	13.17	ดีมาก

3. เปรียบเทียบระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปี มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 0.05 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบระดับความรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปี (n=613)

ตัวแปร	ชั้นปี	n	Mean rank	χ^2	P-value
ความรู้ด้านสุขภาพ	1	161	230.12	182.79	< 0.001**
	2	152	259.11		
	3	145	267.07		
	4	155	471.17		
พฤติกรรมการป้องกันตนเอง	1	161	288.51	11.288	0.01*
	2	152	294.06		
	3	145	298.64		
	4	155	346.72		

*p-value < 0.05, **p-value < 0.001

เมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ด้านสุขภาพโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 มีความรู้ด้านสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.001 ส่วนกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 มีความรู้ด้านสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 มีความรู้ด้านสุขภาพโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบระดับความรู้ด้านสุขภาพโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายคู่ (n=613)

ชั้นปี	n	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	P-value
1	161	147.79	23493.50	-1.86	0.06
2	152	166.76	25347.50		
1	161	143.61	23122.00	-2.06	0.04*
3	145	164.48	23849.00		
1	161	100.72	16215.50	-11.50	<0.001**
4	155	218.52	33870.50		
2	152	145.34	22091.50	-0.75	0.45
3	145	152.84	22161.50		
2	152	100.01	15202.00	-10.59	<0.001**

ชั้นปี	n	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	P-value
4	155	206.94	32076.00		
3	145	95.76	13885.00	-10.61	<0.001**
4	155	201.71	31265.00		

*p-value < 0.05, **p-value < 0.001

เมื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายคู่ (n=613)

ชั้นปี	n	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	P-value
1	161	155.07	24966.50	-0.40	0.69
2	152	159.04	24174.50		
1	161	150.80	24279.50	-0.57	0.57
3	145	156.49	22691.50		
1	161	144.63	23285.50	-2.86	0.004**
4	155	172.91	26800.50		
2	152	147.03	22348.00	-0.41	0.68
3	145	151.07	21905.00		
2	152	140.99	21430.00	-2.65	0.008**
4	155	166.76	25848.00		
3	145	137.08	19876.50	-2.69	0.007**
4	155	163.05	25273.50		

**p-value < 0.01

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

พบว่า ความรู้ด้านสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($r = 0.54$, $p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณาความรู้ด้านสุขภาพรายด้าน พบว่า การเข้าถึง

ข้อมูลสุขภาพ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ การรู้เท่าทันสื่อ และทักษะการจัดการตัวเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.30, 0.39, 0.33, 0.42, 0.62, p\text{-value} < 0.001$ ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ความรู้ด้านสุขภาพ	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019		
	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	P-value	ระดับความสัมพันธ์
ด้านความรู้ความเข้าใจ	0.07	0.11	ไม่มีความสัมพันธ์
ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ	0.30	< 0.001**	ปานกลาง
ด้านทักษะการสื่อสาร	0.39	< 0.001**	ปานกลาง
ด้านทักษะการตัดสินใจ	0.33	< 0.001**	ปานกลาง
ด้านทักษะการจัดการตัวเอง	0.62	< 0.001**	สูง
รวม	0.54	< 0.001**	สูง

** $p\text{-value} < 0.001$

การอภิปรายผล

ผลการศึกษสามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์วิจัยและการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

ผลการศึกษาระดับความรู้ด้านสุขภาพ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้สุขภาพโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง 4 ชั้นปีอยู่ในระดับดี (Mean = 77.45, S.D. = 15.42) สอดคล้องกับการศึกษาของจิระภา ขำพิสุทธิ์ (2564) ที่พบว่า นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ชั้นปีที่ 1-4 มีความรู้ด้านสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.99, SD = 0.70) เช่นกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ หยาตพิรุณ ศิริอิวัต, อาจหาญ และนิรชร ชูติพัฒนะ (2565) เรื่อง ความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคใต้ ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพเพียงพอ ร้อยละ 84.60 นอกจากนี้จากการศึกษาของณัฐริกา พร้อมพูน, กฤชณี เหลือง, วรางคณา คงสวัสดิ์, กฤติญา เสงนา และภุชณิศา มีนาเขตร (2565) พบว่า นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มีระดับความรู้ทางสุขภาพด้านการป้องกันโรคโควิด-19 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เช่นกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตัวเอง มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 83.20, S.D. = 25.89, Mean = 82.68, S.D. = 21.89 และ Mean = 82.66, S.D. = 21.87 ตามลำดับ) ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาเป็นนักศึกษาด้านสุขภาพ มีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพทั้งจากสถาบันการศึกษาที่นักศึกษาศึกษาอยู่แหล่งที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน มีการประชาสัมพันธ์ความรู้ผ่านทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เสียงตามสาย และ

การแจ้งให้ปฏิบัติตามมาตรการเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโคโรนา 2019 ของสถาบันและแหล่งฝึกปฏิบัติงาน ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ สามารถตัดสินใจและจัดการตนเองได้จากโรคติดเชื้อ โคโรนา 2019

เมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ด้านสุขภาพ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบเชียงใหม่จำแนกตามชั้นปี ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความรู้ด้านสุขภาพโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยชั้นปีที่ 1 มีความรู้ด้านสุขภาพโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกับชั้นปีที่ 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.001 ตามลำดับ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 (Mean = 90.15, S.D. = 8.20) และ ชั้นปีที่ 3 (Mean = 74.28, S.D. = 15.00) มากกว่าชั้นปีที่ 1 (Mean = 70.95, S.D. = 15.81) ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีประสบการณ์ การดูแลตนเองด้านสุขภาพได้รับความรู้ และฝึกทักษะทางด้านสุขภาพ ในการเรียนรายวิชาทางการพยาบาล ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติจากอาจารย์และบุคลากรทางสุขภาพ จึงทำให้มีความสามารถในการเข้าถึง เข้าใจและใช้ข้อมูลเพื่อให้เกิดสุขภาพที่ดีได้ ซึ่งความรู้ และการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สุขภาพ (อลงกรณ์ สุขเรืองกุล, จักรพันธ์ โพธิภาพ, วสันต์ชาย สุรมาตย์, มณฑิรา ชนะกาญจน์, กัลยา ปิงประเสริฐ และเพชรรัตน์ ศิริสุวรรณ, 2565)

นอกจากนี้ ผลการศึกษากฎการป้องกันการตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมการป้องกันการตนเองโดยรวม อยู่ในระดับดีมาก (Mean = 89.89, S.D. = 13.17) เช่นเดียวกับการศึกษาของของจิระภา ขำพิสุทธิ์ (2564) ที่พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.34, S.D.=0.60) และสอดคล้องกับวิจัยของ หยาตพิรุณ ศิริ, อธิวัต อาจหาญ, และนิรชร ชูดีพัฒนา (2565) ที่พบว่า พฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคใต้ อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 63.90 ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบเชียงใหม่ จำแนกตามชั้นปี พบว่า นักศึกษาแต่ละชั้นปี มีพฤติกรรมการป้องกันการตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยชั้นปีที่ 4 พฤติกรรมการป้องกันการตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกับชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันการตนเองจากจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด (Mean = 90.69, S.D. = 15.72) และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจในความรอบรู้ด้านสุขภาพของทุกชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด (Mean = 71.42, S.D. = 21.76) ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของรัศมี สุขนรินทร์ และคณะ (2565) พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 มีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจในความรอบรู้ด้านสุขภาพมากที่สุด จึงสามารถปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันการตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ดีกว่าชั้นปีอื่น ๆ ที่มีความรู้เข้าใจ

ในความรอบรู้ด้านสุขภาบน้อยกว่า (รัศมี สุขนรินทร์, กฤษณัญ ศรีใจ, จินดา ม่วงแก่น และวรัญญูศิษา ทรัพย์ประเสริฐ, 2565)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยรวม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($r = 0.54$) สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (จิระภา ขำพิสุทธิ์, 2564; หยาดพิรุณ ศิริ, อธิวัต อจหาญ และนิรชร ชุตินิพนธ์, 2565) สอดคล้องกับจิระภา ขำพิสุทธิ์ (2561) ได้กล่าวว่า ความรอบรู้ทางสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพ ผู้ที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพต่ำ มักเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพได้ไม่ดี ทำให้มีความรู้ในการปฏิบัติตนเพื่อดูแลสุขภาพของตนเองน้อย จึงมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพได้

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีเชียงใหม่ เป็นรายด้าน พบว่า การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ การรู้เท่าทันสื่อ และทักษะการจัดการตัวเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($r = 0.30, 0.39, 0.33, 0.42$ และ 0.62 ตามลำดับ) สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย เทียนถาวร และณรงค์ ใจเที่ยง (2564) ที่ศึกษาในกลุ่มวัยเรียนมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ด้านทักษะการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง และทักษะการบอกต่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่ม Generation Z ซึ่งมีความสามารถในการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีต่าง ๆ และเรียนรู้ได้รวดเร็ว (อภิชา อินสุวรรณ, ณัฐรินทร์ แพทยานนท์, จิตติพร จิตติจำเริญพร และปนัดดา เดชวงศ์ญา, 2561) จึงทำให้สามารถค้นหาเลือกข้อมูลสุขภาพที่ถูกต้องผ่านสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถจัดการตนเองเพื่อปฏิบัติตนเองในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการเรียนการสอน เป็นแนวทางในการสอน เรื่องการส่งเสริมความรู้สุขภาพและพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับนักศึกษาพยาบาล
2. ด้านนโยบาย เป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษา โดยเน้นด้านความรู้ความเข้าใจในนักศึกษาชั้นปีที่ 1

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาวิจัยเชิงพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในกลุ่มนักศึกษา หรือบุคลากรสุขภาพอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2563). *กรมควบคุมโรค แนะนำประชาชนเพิ่มระยะห่างทางสังคม “Social Distancing” กับ 8 วิธี ป้องกันโรคโควิด-19*. สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2563 จาก <https://shorturl.asia/Y59Mk>.
- กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *การเสริมสร้างและประเมินความรู้ ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพกลุ่มเด็กวัยเรียน กลุ่มวัยทำงาน*. สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2563 จาก <http://www.hed.go.th/uploads/file/Health%20Literacy/studywork.pdf>.
- จิระภา ขำพิสุทธิ์. (2561). ความฉลาดทางสุขภาพ และพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 24(1), 67-78.
- จิระภา ขำพิสุทธิ์. (2564). ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน*, 7(4), 17-28.
- ซินตา เตชะวิจิตรจาร. (2561). ความรอบรู้ทางสุขภาพ: กุญแจสำคัญสู่พฤติกรรมสุขภาพและผลลัพธ์สุขภาพที่ดี. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 19(ฉบับพิเศษ), 1-11.
- ณัฐริกา พร้อมพูน, กฤชณี เหลือง, วรางคณา คงสวัสดิ์, กฤติญา เสงี่ยม และภุชณิศ มินาเขตร. (2565). ความรอบรู้ทางสุขภาพด้านการป้องกันโรคโควิด-19 และพฤติกรรมสุขภาพแบบชีวิตวิถีใหม่ของนักศึกษา พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. *วารสารสุขภาพและการพยาบาล มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 1(1), 16-27.
- รัศมี สุขนรินทร์, กฤษณีย์ ศรีใจ, จินดา ม่วงแก่น และวรัญญูศิลา ทรัพย์ประเสริฐ. (2565). พฤติกรรมการป้องกัน โรคโควิด-19 ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารควบคุมโรค*, 48(3), 484-492.
- วิชัย เทียนถาวร และณรงค์ ใจเที่ยง. (2564). ความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโควิด 19 ในกลุ่มวัยเรียนมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง. *วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 4(2), 126-137.
- หยาดพิรุณ ศิริ, อธิวัต อาจหาญ และนิรชร ชูดีพัฒนะ. (2565). ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันโรค โควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคใต้. *วารสารควบคุมโรค*, 48(3), 493-504.
- อภิชา อินสุวรรณ, ณัฐนรินทร์ แพทยานนท์, ฐิติพร ฐิติจำเรียวพร และปณิดา เดชวงศ์ญา. (2561). การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละช่วงวัยบนพื้นฐานของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และไทยแลนด์ 4.0 โมเดล. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 28(2), 21-39.

- อลงกรณ์ สุขเรืองกุล, จักรพันธ์ โพธิภาพ, วสันต์ชาย สุรมาตย์, มณฑิรา ชนะกาญจน์, กัลยา ปังประเสริฐ และเพชรรัตน์ ศิริสุวรรณ. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพ ของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย จังหวัดขอนแก่น. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9*, 16(1), 156-171.
- Cascella, M., Rajnik, M., Aleem, A., Dulebohn, S. C., & Di Napoli, R. (2023). *Features, Evaluation, and Treatment of Coronavirus (COVID-19)*. In StatPearls. StatPearls Publishing.
- Dong, L., & Bouey, J. (2020). Public mental health crisis during COVID-19 pandemic, China. *Emerging Infectious Diseases*, 26(7), 1616-1618. <https://doi.org/10.3201/eid2607.200407>
- Hange, N., et al. (2022). Impact of COVID-19 response on public health literacy and communication. *Health Promotion Perspectives*, 12(1), 1-9. <https://doi.org/10.34172/hpp.2022.01>
- Nutbeam, D. (2008). The evolving concept of health literacy. *Social Science & Medicine*, 67(12), 2072-2078. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2008.09.050>
- Tao, Z., et al. (2023). Relationship between health literacy and COVID-19 knowledge: A cross-sectional study. *Frontiers in Public Health*, 11, 1058029. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1058029>